

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, év-
negyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet
hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 5t hasábos garmond sorért 1-ször
7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás
után 30 kr. helyegdíj. — Hirdetések felvételnek:
Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjen László
könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-
utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-
nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Woll-
zeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent
Nyilttéri cikkek:
sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szer-
kesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hir-
detési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, hely-
ben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Pest, nov. 15.

○ A lefolyt hét a journalisták s a sajtó gazdag hete volt. A sok különböző minisiteri combinatio hasá-
bokat töltött be, s a tárcáz hazállan madarakként a
légbe keringtek, embert keresve, kire rászálljanak.
És ma már vége mindezeknek.
Mig tegnap Magyarország az árvaság napjait élve,
kormány nélkül elnapolt parlamenttel állt magára ha-
gyatva, — ma ismét van kormánya és holnap már meg-
nyílt országgyűlése.

A „Budap. Közlöny“ mai száma hozza Andrassy
külgügyi, s Lónyay miniszterelnöki kinevezését. A volt
miniszterek szintén visszahelyeztettek előbbeni tárca-
jokba, míg a honvédelem vezetése újból az elnökséggel
marad összekötöttesben.

Lónyay hosszasan érkezett ugy Deákkal, mint
pártjával, s a többség bizalmát teljesen bírja. S miért
ne kötnénk biztos és üdvös reményeket Lónyay kor-
mányzásához, ha ő — ki a tett embere — belügyi re-
formunk terén az erély és gyorsaság lépteivel fog ha-
ladni. S mig Andrassy inkább a diplomacia embere volt,
addig Lónyayban a nemzet egy organizáló, belügyeinket
erélyes kézzel vezető kormányfőruft keres. Adjon ő a
nemzeti közérzűlet kívánczalmának határozott kifejezést.
A jelen miniszterelnöknek többé nem kellend ideje s
gonda legnagyobb részét monarchiánk külgügyi viszo-
nyaira fordítani, mig legalább az Andrassy gróf kezébe
van letéve. Érvényesítse minden tevékenységét itt benn
a hazában.

Azon — némelyek részéről fölmerült vád pedig,
mintha Lónyayval a conservatív politika kerülne ura-
lomra, — azt hiszem teljesen alaptalankül mindazon ön-
gondolkodásnak előtt, kik tudják, hogy egy alkotmányos
kormányzás bázisa a parlamenten nyugszik. Tehát a
kormány a parlamenti többség kifolyómanya levén, an-
nak elveit és irányát tartozik vallani. Már pedig mig a
kormány a jelen Deák-párt kezében nyugszik, addig e
párt garantíat nyújt kormánya szabadelvi irányáért. Ha
ezt nem teszi, akkor veszi a tért és bukik.

De a politikai élet érdekesítő hullámai zajában
jól esik a muzsák szentelt hajlékát is ünnepi fényben
látni. Vasárnap folyt le a főváros és az egész haza köz-
örmrésze mellett veterán tudósunk Toldy Ferencz
jubiléuma az akadémia nagy termében. Társadalmunk
minden osztálya tömegesen képviselve volt itt, — kivéve
főuri köreinket. De nem tünt fel távollétük akkor, midőn
irodalmunk jelesei, midőn maga a nemzet övedzé körül
Toldyt szeretettel, meleg elismerésével s örömkönyei-
vel. S e könyeket egy érzelem, egy óhaj lelkesítő: Soká,
soká éljen még tevékeny, buzgó irodalmi bajnokunk Toldy!

Jótanács és ellenzéki helyreiga- zítás.

Pest, november 16.

□ Az imént lefolyt miniszterválságok forma-
szerű hullámozást idéztek elő a napi sajtóban is. A
cseh habok forlaltát méltán mellőzhetjük már csak
azért is, mert ez oldalról régóta tájtékeznak elle-
nünk, a nélkül, hogy ez által csorba esett volna
nemzetünk jellemén, államunk épségén; hanem szó-
lani akarunk pár szót azon cassandrai mementoról,
a melyet Kossuth Lajos nagy hazánkfia a „M. Ujság“

TÁRCZA.

Horváth Mihály beszéde a Toldy-ünnepélyen.

Tisztelt gyülekezet!

A szétosztott program elégé tudatja mai ünne-
pélyünk tárgyát s czélját. Összegyülekeztünk, hogy egy
kitünő hazafit, ki az irói pályán gazdag s mély elméje
hatalmával, lángoló hazafisága soha sem ernyedő buz-
galmával, hosszú ötven éven keresztül nagy sikerrel mű-
ködék, s folyton ifju tüzzel hat és működik, — nagy ér-
demeihez méltólag megünnepeljük, fátáradatlan tevékeny-
séggért, lankadatlan buzgalmaért, áldozattaljes kitartá-
saért neki az őszinte köszönet, a hála, tisztelet és cso-
dálás érzelmeivel adózunk.

Ezen ünnepély azonban, melyre e díszes falak közé
összegyülekeztünk, nem csak e kis körnek ünnepe. Minket
megelőzőleg megtartotta azt már a hazának több, mivel-
ségére, hazafias érzelmeire legkitünőbb városa, ugy hogy
azt most, midőn a Kisfaludy társaság kezdeményező in-
dítványára, abban itt a haza több városainak és legfel-
sőbb tudományos és irodalmi intézeteinek nagy számú
tagjai küldöttségileg is résztvesznek, méltán mondhatjuk
irodalmunk nemzeti ünnepélyének.

Hajdan, midőn a polgári társaságokban a fejedelem
volt minden, tőle eredt minden disz, minden megtisztelés,
minden jutalom, a fejedelmek szoktak volt ily ünnepe-
lyeket rendezni; ők koszorúzták meg a költőt vagy más
író, kinek lángelméje s halhatatlan művei, gyújtó s
világító fáklyaként hatva, a tudomány derítő fényét, s a
szébb, fennköltebb érzelmek nemesítő melegét áraszták
a nép tömegébe.

legujabb számában intéz a hazai pártokhoz, kiválóan
a parlamenti többséghez, de ugy a sorok közt rendre
utasítja a kormányképes ellenzéket is.

Nagyhazánkfia töredékes s ép ezért egyoldalú
vázlatát adván a kiegyezésen alapuló dualismusnak
és paritásnak, áttér a jelen bajaira s ezeket kö-
vetkező három pontban jelöli meg:

„a szláv nemzetnek, a magyar miniszterelnök
avatkozása által felizgatott gyűlöletében;“

„a befolyásban, melyet ez ethnographiai vi-
szonyainknál fogva, hazánk belsejére gyakorolhat,
sőt okvetlen gyakorolni fog;“

s, abban, hogy a válság idejére, melynek magvai
ekkint elszorattak, s mely előre láthatólag kultámadás-
sal is compicálva lesz, védtehetségünkben el vagyunk
bénítva a közösüyes törvények ádáz logiciája által.“

Nagy hazánkfia szerint is „a kérdés az: mi-
ként lehet a dolgon segíteni?“

„A felizgatott gyűlöletet um. el kell hazánkról
fordítani.“ Ez nagyon üdvös tanács! De hogyan
szerezzünk annak érvényt? K. L. azt mondja: az
országgyűlés nyilatkoztassa ki, hogy Andrassy be-
avatkozását rosálja s a cseh autonómiaí pártolja.
Ez, mint az „Ellenőr“ megjegyzi: ismételt, bár
más irányú beavatkozás lenne, mit a balközép e
főorganuma nem helyesellhet. De eltekintve az „El-
lenőr“ eme nyilatkozatától, el a volt magyar mi-
niszterelnöknek az 1867-ki törvények szempont-
jából teljesen correct eljárásától, a magyar par-
lament illetén manifestatioja czélra máskülönbem sem
vezethetne.

Ha a cseh ultrák — tehát nem a szláv (!)
vagy a cseh nemzet — gyűlölete tegnapról, az az
Andrassy grófnak Terebesről felhivatásától datálód-
nék, — ugy talán lehetne a nagy hazafi által ja-
vasolt országgyűlési votumnak hatása annyiban,
hogy a dühös vádaskodás egyik ürtügyétől megfosz-
taná prágai ismert jóakaróinkat. Amde ez a gyűlö-
let nagyon régi, az illetők vérebe ment át, mond-
hatnók „történeti.“ Metternich előtt vagy alatt, avagy
1848-ban senki sem szólhatott a cseh urak keze
alá; de akkor is ép oly kevéssé bírtuk tetszésüket
mint ma. „Hát a Bach-évtized alatt avatkozhat-
tunk-e a cseh ügyekre? avagy az octoberi diploma
és a februári patens korában zavarhattuk-e a cseh
vizeket? — Még is minden kísérlet mögött ott áll-
tak a cseh feudalok, nacionalok, pedig azok a mi ál-
lami és nemzeti megmontásunkra valóan irányozva.
Bizonyynal ezek a cseh urak lesznek vala az elsők,
kik a fehér és fekete hegyeken örömtüzeket gyuj-
tanak, gyujtatnak vala, ha az absolut hatalomnak
sikerül minket a nagy reichsrathba beterenli, melyet
gondjuk lett volna — a minthogy remélték is —
idővel szlávva átalakítani. Az ilyen régi, vérré vált
gyűlölet tüzét egy nyilatkozat szenes vízével hiába
próbálnók leönteni, kioltani.

A szláv ultrák gyűlöletének „befolyását
a magyar korona országainak lakosaira ellensu-
lyozni kell,“ ez tagadhatlan. Ugy tetszik nekünk,
mintha ez a tekintet is irányadó lett volna állam-
férfiaink előtt akkor, midőn az a „közösüyesnek“
gunyolt alkotmányosságot és paritást biztosító dua-
lismus megállapíttatott; sőt ujabbban is, midőn az

Mai napság az ujkori társadalomban, mely jöge-
gyenlőségen és szabadelviségen alapszik, melynek jel-
szava ugy a szellemi, mint az anyagi téren a munka, a
közműveltség és haladás a nép minden rétegeiben, —
azon szerepet, melyet a kitünő, érdemes írók megtiszté-
lésében s jutalmazásában a fejedelmek játszottak, maga
a nép, a nemzet vette át. Mai napság maga a nemzet,
mely az írók szellemi munkáiból arat legtöbb hasznót,
merit legnemább élveket, nyer haladásában leghatéko-
nyabb ösztönt s anyagot, — ő maga tiszteli meg magát
azon cselekménnyel, hogy érdemes íróit megünnepelje,
írántok halálját, munkásságuk iránt elismerését, nagyra-
becsülését kifejezze, s az utókornak is hirdesse, hogy a
hazának érdeműs polgárai, a közjónak magasztalásra,
jutalomra méltó munkásai voltak a magok körében.

És kit is illetne meg inkább ily megtisztelő szerep,
mint magát a népet, a nemzetet, mely az írók által ter-
jesztett világ fényénél, s az általuk kimutatott emberies
irányban mind képesebbé válik elérni végcéljait, szépi-
teni, kellemben s erényben gazdagítani az életet, szóval:
mennél tökéletesebben megfelelni emberi s polgári ren-
deltetésének?

S valóban e szerepet a fejedelmeknél sokkal szébb
s maradandóbb módon gyakorolták is mindenha egy vagy
más alakban, hagyományok és legendákban tanusítva
elismerésüket, haláljukat és csodálásukat szellemi s er-
kölcsi jóltevőink iránt. Mert vajjon mi egyéb lényegére

ultra szláv confoederalionalis planumok elébe egy
kis gát emeltetett. A kik ezt a politikát tarták szem
előtt, körülbelől reagondolhattak azon tanulságra,
melyet imé nagy hazánkfia későbbi levelében
így formuláz:

„mi 48-ban komolyan vettük a nem avat-
kozást, s mi lett a következés? az, hogy megtá-
madtak fegyverrel.“

Ha mi K. L. e szavait fontolóra vesszük, mind
jobban értjük, miért nem siethetett a magyar mi-
niszterelnök az ultra szlávok segélyére; miért nem
adta votumát Hohenwarth mellett — s miért vette
szemügyre a veszélyteljes törekvést még esirájában,
mielőtt az nagyra, nyakunkra nőhetett volna.

De mi Kossuth Lajos fennidézett böles sza-
vaiból következtetve azon meggyőződésre jövünk,
hogy a jelen bajok orvoslására ajánlott harmadik
panacea, a tiszta personal-unio alapjára való visz-
szatérés se lenne ma hasznos, sőt minden eddigi
vivmányt kockára tenne és chaost idézne elő,
talán ép ugy, mint 1848-ban, midőn, hogy nagy
hazánkfia szavait ismétéljük: „komolyan vettük a
nem avatkozást — s megtámadtak fegyverrel.“

Mert hát nálunk hozatott törvény a nemzeti-
ségek megnyugtására, még pedig mindkét par-
lament nagy párt compromissumának gyümölese
az; hanem a nemzetiségi ultra vezérek ezen sem
tudtak megnyugodni. s ép azok biztatják őket
amonnán túlról, kik 48-ban is, azelőtt is, azután
is, mindig ellenünk fenték a fegyvert, már a me-
lyiket lehetett — a szellemit vagy az anyagit, ha
mindjárt a szomszédba is kellett az utóbbiért
menni.

Különbem is, nagyon kevés eredményt ígérő
törekvés lenne tiszta personal-uniót proclamálni a
cseh ultrák kedveért és kielégítésére; azután nya-
kunkra hozni a sokszorosan hatalmasabb nemeteket;
ez annyit tenne, mint az absolutistius reactió ke-
zébe adni a fáklyát; — ezt már egyszer így pró-
báltuk, s tanulhattunk a magunk káran, pedig ak-
kor — ezt ne feledjük! — nem állt az elidegeni-
tendők mögött a tömör és nagyhatalmu Német-
ország.

Azután a tiszta personal-uniora átmenetel részle-
teit, módját szeretnők valahára hallani, hogy jól meg-
hánghassuk vehessük azokat, minden közeli és
távolabbi következményeikkel egyetemben, mielőtt
reálépne valaki a sikalmos lejtőre, a melyen meg-
állapodni többé nem lehetne.

Nagy hazánkfia jó tanácsaiért, gondoskodá-
sáért, a dolgok mindenoldalu megvilágítása szem-
pontjából köszönettel tartózkodunk; de hát vajjon
megköszöni-e a balközép egyik vezére e rendre-
utasító szavait:

„minek hát a világot azzal akarni mystifi-
cálni, hogy a magyar miniszterelnök a közösüyes
alku magyar szempontjából volt kényszerülve a
csehek ellen állást foglalni.“

Ebből a hazaintézt magyarázatból az tűnik
ki, hogy K. L. nagy hazánkfia sem a deák-párt,
sem a balközép eljárását nem helyesli, csupán a
szélbalok fellépését tartja correctnek, s ezeket nő-
gatja előbbre; ezek pedig — valljuk be töredel-

néze az, mit legendának nevezünk, mint népszerű apo-
theosisa, megdicsőítése azon erkölcsi tulajdonságaik,
szellemi munkásságuk által kitünő egyéneknek, kiket
hatásuk, műveik a nép jóltevőivé avattak? Boldogok, kik
ily kétségbevonhadlan tanuságát érdemelték ki erkölcsi
nagyságuknak az utódoktól, hogy legendában örökltsék
meg emlékezetüket!

De még boldogabbak azok, kiket az elismerés és
tisztelt, kiket a népszerű megdicsőítés még életükben ér!
Csak az sajnálatos, hogy a kegyelet e méltányló nyilvá-
nulása még a legnemesebbek közül is oly keveseknek jut
életükben! Mert fájdalom, az emberi szenvedélyek s ér-
dekek oly gyakran teszik, legalább ideiglen, még a
nemzeteket is oly elfogultakká s igaztalanokká nagy
embereik iránt, kik — természetesen erkölcsi nagyságuk
mellett sem lehetnek minden gyarlóságtól mentek, hogy
e miatt inkább gáncsolatnak, minsem magasztaltatná-
nak azon sok jóért s nagyért, melyeket hatásuknak kö-
szönhetünk. De hiszen igaz, a csatatéren is a legbát-
rabbak, a vezérek vonják magukra az ellenség legdühö-
sebb haragját. Csak midőn soraiban többé nem látja,
eszmél a nagy tömeg; csak midőn erejének hatását
többé nem érzi s a szenvedély a siron tul nem kísérti,
ismeri el mindenki, mily kincset birt s vesztett el benne!
Csak ekkor kezd emlékről, szoborról gondoskodni, hogy
emlékezetét megörökítse; mintha örök becsü művei nem
volnának maradandóbb emléik minden ércszobornál.

Nem az emlékeket akarom kárhozatni, melyeket
a kegyelet s hálás elismerés állt elhunyt nagyjaiknak;
hanem ezeket óhajtanám méltányosabb elismerésben,
kellőbb tiszteletben s dicsőítésben részesülve látnom még
életök folytatában. Mert szép ugyan a kegyelet az elhunyt
nagyok iránt; s a nemzet, mely irántuk elismerését s
hódolatát emlékekkel tanusítja, csak magát tiszteli meg

mesen — vajmi gyöngé támasz, erre a nemzet és
ország nem bízhatja magát a végelbukás kézzel-
fogható veszélye nélkül.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Prága. Császári patens érkezett, mely
a Reichsrathba küldés megtagadására utalva
Csehországban elrendeli a direct reichsrath-
választásokat.

Krakó. A galicziai országgyűlés köve-
tei nov. 18-án értekezletet tartanak.

Legujabb táviratok.

Berlin, nov. 15. A „Prov. Corr.“ Beuszt visszalé-
péséről ezeket írja: A beállott változás érintetlenül hagyja
Ausztia külgügyi viszonyait: főleg remélhető, hogy a ba-
rátságos viszony az osztrák-magyar birodalom és Né-
metország között, mely legközelebb ujabb megerősítést
nyert — a jelen események által semmi csorbulást sem
szenved. Biztosítókot nyujt eziránt már maga Andrassy,
uj külgügyének személyisége, minthogy ő mind a mult
évi események alatt követett magatartása által, mind az
ujjabb diplomatiai értekezleteken való résztvérese alkal-
mával bebizonyította, hogy ő is ép ugy át van hatva
mint Beust a barátságos viszonyok időszerűségétől Ausz-
tria-Magyarország és Németország között. Ugyanígy ma-
gyarazzák továbbá a legujabb eseményeket az Ausztia-
ból érkező összes birek.

Egy román hazafi m. hó 30-ról írja Bukarestből
a párisi „Siécle“-nek, hogy Károly fejedelem megveti a
románokat, s hogy hajlandó leköszönni, mit jól tenne a
kamara, ha elfogadna s az ország új szervezéséhez látna.
A szegény „dunai Franciaország“ ugyis már egy
magának kell harezolnia a porosz armányok ellen, me-
lyeket most a Bismarck hurkaiba esett Ausztia is tá-
mogat. Mert az Ausztriában jelenleg végbemenő válság
világosan mutatja, hogy Ausztia elfogadta az ajánlatot,
melyet Bismarck 1866-ban Kaiserling porosz követ ut-
ján a magyaroknak tett, a midőn ezeket el akarta sza-
kitani Ausztriától, oda igérvén nekik Romániát egész a
fekete tengerig s ráadásul Hohenzollern Károlyt királyul.
A megállapodás tehát, mint mondtam, világos Bis-
marck és Ausztia-Magyarország között. Ez utóbbi-
nak meg van ígérve a dunafejedelemségek meghódi-
tása. E miatt hivatott össze legközelebb a román ka-
mara, hogy a keleti kérdés fenyegető jellegével szem-
ben készülődjünk s ébren legyünk. Vigyázzon azon-
ban Ausztia, nehogy Bismarck cserbehagyja s Orosz-
országgal összeajaksztva, felbujtogassa ellene a déli
szlávokat, szerbeket s oláhokat s így sirját ássa meg
neki is, Törökországnak is!

Lapszemle.

A „Reform“ a Toldy-ünnepélyről emlékezik meg
A félszázados nagy tudós e szavaiból: „Vannak el-
lenségeink kün és ben, kik örökségünket lesik“, első kö-
telmünk gyanánt, nemzeti érdekeink ápolását hozza fel.
Andrassy a vártnál többet tett; de egy tért üresen ha-
gyott utódjának művelésül: a magyar nemzetiséget. Kor-
mányunk a kereskedelmi érdekekkel a legszorosabban.
van összekötve, de tett-e valamit, hogy e téren is a ma-

bennök, maga iránt teljesíti kötelességét leginkább De
még szebb és méltóbb a nemzethez, — mert elfogulat-
lanságot tanusit s igazságot szolgáltat, — ha élő nagy-
jai iránt is minden alkalmommal nyilvánítja érdemeik
méltánylását s tisztelő elismerését.

Ezt tesszük ma mi is, tisztelt gyülekezet. Mai
ünnepünk is megdicsőítése egy férfinak, ki ötven év
óta, ernyedetlenül, semmi magán- és semmi köz-viszon-
tagságban nem lankadó hévvel, s mind maiglan az örök
ifjuságu lélek nyugalmas erejével és buzgalmával áll őrt
nemzeti irodalmunk terén, mint annak egyik leggondo-
sabb vezére s leghivebb munkása.

És mennyi fáradalom és vízrástás, mennyi áldozat
s önmegtágadás csatlakozik e közmunkási s vezéri sze-
rephez egyiránt! Mert ne higgyétek, hogy az irói pálya,
melyet mai napság köztisztelet és becsület kísér, ötven
év előtt is, midőn ünnepeltünk e pályára lépett, hasonló
volt a maihoz. Ne higgyétek, hogy a szellemi munkát
már akkor is arányos díj s elismerés, az irói érdemet
kellő méltánylás jutalmazta.

Az irói pálya akkoron, midőn ünnepeltünk arra
lépett, a század harmadik, sőt némileg még negyedik
tizedében is tövissel teljes pálya volt, melyen vajmi ke-
vés virág nyíladozott a pályafutó számára! Pedig a ma-
gyar írónak még sokkal nagyobb, fontosabb földadatai
voltak a nemzeti életben, mint mai napság. E földadata
az akkori, jobbára tudatlan vagy tepsedő, vagy el-
nemzetietlenülül közönségben a magyar nyelv és a ma-
gyar irodalom terjesztése volt, s mind a kettő nem mint
végcél, hanem mind eszköz a veszélyben forgó nemze-
tiség s az enyészetnek indult magyar állam fontartására.
(Folyt. követc.)

gyar nyelv jogai érvényesüljenek? vasuti hálózatunk mindmennyi ága a németesedés terjesztése útjainak. Lónyay iránt a nemzet nem viseltetik oly általános ragaszkodással; a tér melyen ezt osztatlanul megszerezheti: a nemzetiség területe. E tekintetben ő egy némit már tett a postájgy körül; mint miniszterelnök azonban több ideje lévén, több tevékenységet fog kifejtetni. E paragon hagyott tér elfoglalásával, Andrassy után ő lesz a gondviselés embere. „A haza megmaradása lebegjen előttünk, midőn ébren vagyunk; a haza megmaradása lebegjen előttünk, álmainkban.” A Toldi-ünnepélyen, mágnasaink közül gr. Lónyay akad elnökön kívül, egy sem jelent meg.

A „Pesti Napló” szerint nem vala könnyű a miniszternek megjelenni a határt, melyen belül és túl, a választási törvény revíziójánál, nem volt szabad lépnie. Legigazságosabb intézkedés volna ez ügyben a census. De miután addigunk rendezése előtt, annak behozatala, sok érdeket sértene: legoportunosabbnak mutatkozott a 48-iki törvény fenntartása. E törvény, mint a radicalismus felé hajló idők kifolyása, a szabadelvesség követelményeinek, lehetőleg megfelel. A választási jogosultság megszorítását egész Magyarország közvéleménye ellenzené; viszont az általános szavazat joga reactionárius hatalomnak nem egyszer könnyen kezelhető eszközévé fajult. Új választási törvény vagy az adóreformnak ad graecas calendas elhalasztását, vagy radicalis felforgatást, jelentett volna.

Az „Ellenőr” gr. Andrassy nagyszabású s pártján által magasztalt politikai genie-jét, a külügyéri polcon fogja kellőleg megítélhetni. Csak az orránál tovább nem látó optimismus állíthatja, — hogy az európai helyzet teljesen kielégítő. Francia- és Németország sebeiket hegesztik. A jobb államok, Oroszország kivételével, belügyeikkel foglalkoznak. A keleti kérdés az, melyre Beuszt öt év alatt, nem fordított kellő figyelmet. A keddive pártolását elidegenítette tőlünk a szultánt, kit Oroszország nem késett rögtön a maga számára, a londoni conferentián felhasználni. Oláh- és Szerbországot ügyes diplomata végre is részünkre hajlíthatná. Andrassynek kivált keletre kell figyelmét fordítani.

A „P. Lloyd”, nem hiszi, hogy volna lap, mely nem a törvénykezés ügyét venné figyelembe. E fölött óriási chaos lebeg Bittónak a hozzáintéztet interpellációra adott feletéből kiűnik, hogy a „szóbeliség és nyilvánosság” mesze időkre kitolatott. A perrendtartás és büntetőtörvény tárgyalásának sincs határozott megállapodás. Mely pesimismus fogja el a hanyagság miatt a kedélyeket. A rendezést legalkalmasab volna codificationalis bizottmányra, mely rendszeres tudattal járja el, ruházni. A pénzügyi bizottság, a codificationalis munkálatokra kitűzött 50,000 frtot a budgetbe indokolás nélkül, 30,000-re szállította.

A miniszterium halhatatlan borostyánokat érdemelne ki, ha e szükségletek: kellő felismerésével járu el valahára e dologban.

KÜLFÖLDI HIREK.

Astrachanban a kalmukok lelláztak, a kozák dandárt meptámadták; több üteg és sorkatonaság tüdelt ellenök.

Az orosz birodalom nagyszerű hadikészületeiről ma újabb híreket veszünk, A tengerpartokat óriási mérvben erősítik, s Lengyelországban nagy táborokat állítanak föl.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, november 17.

— A királyné, mint egy turini levelező értesít, az ottani lapok közleménye szerint a jövő tél nagy részét Nizzában szándékozik töltetni. Együttal kilátásba helyezik a király találkozásait is Victor Emanuellel, mire a királyné odaautazása s ott tartózkodása szolgáltatna alkalmat.

— A Deák-kör diszalbumot fog bucsu-emlék gyanánt átnyújtani gr. Andrassynek, ki még visszajő Budára magánügyeit rendezni, s e hét végén költözik állandóan Bécsbe. Az albumot a kör valamennyi tagjának arcképével Justh körelnök, Perczel Béla és Kovách László készítetik s állítják össze.

— A határörvidéki felkeléshez. Kwaternik iratai közt több okmányt találtak, melyekből kiűnik, hogy a rakoviczai zendüléssel egyidőben a bánági határörvidéki területen is felkelésnek kellett volna kiűtnie. A bánágban azonban az illetők jobban meg gondolták a dolgot.

— Légszesszeli próbavilágítás még nem történik meg — mint híresztelték — jövő vasárnap. Most fűtik a kemenczket, s előbb minden lámpa egyenként légszesszel próbáltatik ki, s csak azután következik az általános próbavilágítás.

— A zene-conservatorium f. é. november 19-én vasárnap délután 3 órakor a Redoute-termében tartandó 3-ik rendes hangversenyének műsorozata: 1. „Nász induló” Mendelssohn Barholdy, Szentivány éji álom, című zeneművéből nagy zenekarra. 2. „Fuvola hangverseny” Briccalditól — előadja Kohler Gyula működő tag. 3. „Dal” éneklő Gynlai Jolán k. a. 4. 5-ik Symphonia (C-moll) nagy zenekarra Beethoven Lajostól. E hangversenyre csak conservatoriumi tagok jelenhetnek meg. — Kik tagok kívánnak lenni szíveskedjenek Ákoncz János pénztárnok úrnál (b-monostorutca szegletén levő kereskedésében) jelentkezni, ki is a 2 frt. évi részvényt átvétele mellett a részvényjegyeket kiszolgáltatta.

— Színházi hírek. Ma (szombaton) az ő cs. és kir. felsége Erzsébet királyné legmagasabb névünnepe alkalmával rendezendő díszelőadás alatt a színház fényesen föl lesz díszítve.

A napokban érkezik Horti baritonista vendégszerepekre, esetleg szerződötteti szándékból. A következő ujdonságok jönnek még legközelebb: „Stricke” koszorozott népszimű Szigligeti Edőtől, „Toldy”, Szigeti Józseftől, először adatott a pesti nemzeti színpadon a szerző 30 éves színi jubileuma alkalmával. Továbbá „Takaradó után” és „Dunois lovag” operettek Offenbachtól.

— Olaj-kövek. Chicagóban legújabbán azon fontos felfedezést tették, hogy a kövek, melyeket a város építésénél tizenöt év óta alkalmaztak, olajtermék s ennél fogva szerfölött égekenyek. E kövek, melyek a városhoz közel eső bányából kerültek ki, az égés alatt valóságos porrá váltak s így elszóródtak a levegőben úgy, hogy mintegy tizenkétezer elégett házának nyomára is alig lehet találni; a szó szoros értelmében porrá égtek.

— Az italmérési jog váltási tőkéjének megalapítása végett a belügyminiszterium felszólította a törvényhatóságokat, hogy az italmérési jogból folyó jövedelmek kimutatását küldjék be.

— Gambetta levele a kecskeméti dalárdához. A kecskeméti dalárda a franczia sebesültek javára hangversenyt rendezett, melynek jövedelmét (100 frt) Gambettának küldték el, hogy azt a kijelölt célra fordítsa. Gambetta erre Párisból, okt. 24-ről keletve a dalárda elnökéhez következő levelet intézett: Megkaptam uraim, a rám nézve hízoló levéllel, melyet önök hozzám intézni szíveskedtek, a száz frtyi összeget, mit önök hazám iránti rokonérzetből a mi vitéz, de szerencsétlen katonáink sngélyezésére szántak. Köszönöm önöknek, hogy engem bíztak meg adományuk oly célra fordításával, melyet a világ minden nemes szíve jótékonyak vall. Mert némi büszkeséggel mondhatjuk hazánkról, hogy katonái, kik a lefolyt háboru alatt a franczia függetlenségért állottak ki a háboru csapásait, egyszersmind az egyetemes jogszabadság s haladás katonái is voltak. Önök ezt teljesen megértették, és higgyék el önök, hogy mi franczia köztársaságiak, csak benső megindulással gondolunk amaz előttünk ismeretlen barátainkra, kiket ügyünk, még a balsorsban is meg tudott számunkra tartani. — A hozzám küldött összeg, az önök nagylelkűsége által meghatározott célra fog fordíttatni. Fogadják uraim testvéri érzelmeim kifejezését. Gambetta Leó.

— A magyar jutalék sorsjegyek húzása a 2181 sorozat, 43-dik száma nyert 100,000 frtot, a 3968-ik sorozat 30-ik szám 15,000 frtot, 3688-ik sorozat 3-ik szám 5000 frtot.

— Az országos erdészeti egyesület ez évi

közgyűlése, mely tavál Kolozsvárra volt tervezve és lemaradt, Pesten fog megtartatni. Az igazoló jegy, melynek előmutatásával úgy a vaspályákon, mint a Dunán is le szállított díjért utazhatni, minden egyleti tagnak jó előre meg fog küldetni.

(—) Nemzeti színház. November 16-án került újra színre „Fernande.” Bárha e mű a pesti nemzeti színház repertoír-darabja, miután alapja az erkölcsi romlottság légköréből van véve s a bukást csaknem szentesíti, nem talál a mi izlésünkkel, s így nem óhajtuk, hogy nálunk a műsoron állandó helyet foglaljon, s kockáztatja a közönség támogatását. Kassayné, Boér Emma, Eichner Anna, Kovács Gyula és Mátrai sikerrel feleltek meg feladatuknak. Közönség közepes számmal.

Szombaton, nov. 18-án Ő cs. kir. felsége Erzsébet királyné névünnepe előestéjén „Istenben hitünk! Királynéknak reményünk! szeretetünk!” Alegorai kép. Ezt követi „Egy királyné.” Eredeti dráma 4 felvonásban.

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről.

Nov. 16-ról: 5% Metalliques 57.65. 5% Nemzeti kölcsön 67.30. 1860-diki államkölcsön 99.50. Bank-részvények 805. Hitelrészvények 305.30. London 116.60. Ezüst 116.60. Cs. kir. arany 5.59¹⁰/₁₆. Napoleondor 9.32¹⁰/₁₆.

Földtelehermentesítési kötvények: Magyar 71.75. Temesi 78.—. Erdélyi 75.25. Horv.-Slavon —.—.

Id. felelős szerkesztő: Sándor János.

N y i l t t é r .

(277)

3 — *

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfiert)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-gig és délután 3 órától 5-gig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám, I-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

I. Beküldetett. 26. Minden betegnek erő és egészség, orvosság és költség nélkül.

Revalesciére du Barry Londonból.

Egy betegség nem képes a delicat Revalesciére du Barry-nak ellentánni, a mely gyógyszer és költség nélkül minden gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vese-bajokat, gumót, aszkórt, mellszorulást, hurutot, emésztéshányt, dugulást, hasfolyást, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vízkórt, hideglázt, szédülést, vértulást, fülzugást, émelygést és hányást, még a terhesség

alatt is, hügyfeszít, búskomorságot, sorvadást, csúzt közhányt, sárgaságot gyógyít. — Kivonat 72,000 elismerésből gyógyításokról, melyek minden gyógyszerrel daczoltak.

Elismervény sz. 57,942.

Glainach, julius 14. 1867.

Borzasztó gyomor- és idegbajomban, Isten után egyedül az ön Revalesciére-jének köszönhetem életemet. Gödez János, a glainai plébánia provisor.

U. p. Unterbergen, Klagenfurt mellett.

Elismervény sz. 62,914.

Weskau, september 14. 1868.

Miután idült aranyér, májbetegségek és dugulást ellen évek óta minden lehető orvosi segélyt siker nélkül

használtam, kétségbeesésemben azon Revalesciére-jéhez vettem menedéket. Nem tudom a jó Istennek és önnek eléggé köszönni ezen becses természeti ajándékot, a mely reám nézve kiszámíthatlan jótékonyaságu volt.

Steinmann Ferencz.

Táplálóból lévén a húsnál, a Revalesciére felöltöttek-nél és gyermekeknél 50-szer behozta árát gyógyszerekkel szemben.

1/2 fontos bádog szelencékben 1 frt. 50 kr. 1 frt. 2 frt. 50 kr., 2 frt. 4 frt. 50 kr., 5 frt. 10 frt., 12 frt. 20 frt., 24 frt. 36 frt.

Revalesciére csokoládé poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulak József fűszerkereskedésében, Pesten Törökútnál, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárt Binder K. úr gyógyszerárán bel-monostorutca a Redoute során. Továbbá: Kronstädter József úrnál kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél; a bécsi ház ezen feljúl mindenüvé elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

Beküldetett. Gazdag és marhatulajdonosoknak.

Sokat ajánlanak, és kísértene meg az emberek, hogy aztán ismét eldobják, mert nem felel meg a cél-nak, ha tehát gyártmányok, fennállásuk hosszú évszórán át, bel- és külföldön mindig elismerésben részesülnek; ha bebizonyult és megérdemelt hírok a haza határain túl hat: e cikkek czélszerűsége be van bizonyítva, a mit a Kwizda-féle állatgyógyászati készítményekre nézve a következő átiratokban bebizonyítva látunk:

Kwizda Fer. Ján. urnak Korneuburgban. Kérem nekem az alább feljegyzett korneuburgi marhaport és cs. kir. helyrepolító-folyadékot megküldeni. Önnek marhaportát 13 év óta oláinkban majd minden gyakrabban előforduló betegségeknek kitűnő sikerrel használjuk s környékünkben minden embernek ajánlottuk, úgy hogy azt most a leg szegényebb gazdánál is találhatni.

Zikau, Sehüttenhofen mellett, augusztus 1-én 1871.

Appelthauer Sofi, birtokosnő.

Kwizda Fer. Ján. urnak Korneuburgban. Folyó évi ápril 1-én kelt levelünkben jelentettük már az igen kitűnő sikert, melyet önnek korneuburgi marhaporával elértünk. Most azt, annak hatása szemlélése után, környékünk gazdasági egyesületi tagjai-

nak s a népek általánosan ajánlandjuk, s kérjük önt nekünk azonnal 100 pakéta marhaport küldeni.

Rosenau kastély, aug. 20-án 1871.

Schönerer lovag birtokai kezelősége.

Kwizda F. J. urnak Korneuburgban.

Midőn utoljára hoztattam korneuburgi marhaport, közöltem önnek, hogy itt, a legelő változtatásakor a fiatal marha közt egy járványos betegség üt ki, a melynek gyors lefolyása alatt a csorda legnagyobb része áldozatul esik. E betegség ellen alkalmaztattam önnek korneuburgi marhaportát; s hogy az eredményt pontosan lehessen szemlélteni, elkülönítet kísérletek tétettek. 100 drb. bornyunk t. i. a legelőre kihajtás előtt, néhány napig kevés korpába kevert korneuburgi marhaport lón nyújtva, s úgy a rendes legelőre kihajtva. 100 más bornyu, a mely nem kapott korneuburgi marhaport, ugyanazon legelőre, de a többitől elkülönítve, hajtattott, s rövid idő alatt ezek közül 70 drb. megvolt lepve a betegségtől s el is pusztult, míg az előbbi 100 közül, a melyek marhaport kaptak, csak 15 darab betegedett meg.

Miután mindkét csoport bornyu ugyanazon legelőt használta, s tökéletesen egyenlő befolyásnak vala kitéve, nyilvános, hogy az első csoportnál elért, meglepő jó hatású eredmény, egyedül a korneuburgi marhaport használatának tulajdonítható. Miután e tény sok

itteni nagy marhacsorda tulajdonos előtt ismeretes, s természetesen jogos feltűnést okoz, tagadhatatlan, hogy önnek marhapora itt Braziliában magának utat tört, s nem sokára általánosan alkalmaztatni fog.

Rio de Janeiro (Brazília) augusztus 2-án 1871.

Halfeld C. Ottó

Kwizda Ferencz János urnak Korneuburgban.

Évek óta alkalmazom önnek állatgyógyászatait, s lényegesen korneuburgi marhaporának köszönhetem, hogy az itt roppant kárt okozó marhavész közepette, az én szarvasmarháim meg voltak kímélve. Önnek marhaporával minden várokozást túlhaladó szerencsés eredmények lönek elérve, s rendes használat mellett házi állataim közt az kitűnő egészségi állapotot tart fenn.

Jarischof, Oroszhon, podolai kormányzóság, augusztus 4-én 1871.

Zimmermann P. cs. kir.

lovasszázados.

Tekintetes ur!

Hálás köszönetem mellett a kért korneuburgi marhaport szíves elküldéséért, szerencsés vagyok azon örvendetes közleményt tenni, hogy annak hatása egy lovagló lovamnál meglepő gyors gyógyerejűnek bizonyult, a mely ló több idő óta kétségess köhögésben szenvedett, s a melyet előbb használt szerek

nem valának képesek megszüntetni, de önnek pora következtében most teljesen elenyészett.

Fogadja őszinte nagyrabecsülésem biztosítását.

Kehl. alázatos szolgálja

bárbó Weiler,

örnag és kehl parancsnok.

KWIZDA állatgyógyászati készítményei valódi minőségben kaphatók:

Kolozsvárt: Wolff János, Karvázy József és Csiki Imre urnaknál; Szebenben: Zóhray Ferencz és Jahn Ferencz urnaknál; Brassóban: Hesshaimer J. L. és A. urnál, Gyertánfy és fia urnaknál; Segesvárt: Teutich J. B. urnál; Seps-Szt.-Györgyön: Benkő és Csutak urnaknál.

Óvás: Csalódások kiküldése végett kérek Kwizda Ferencz János Helyrepolító-folyadékát, a mely egyetlen, a mely a cs. kir. szabadalommal van kiténtetve más hasonló nevezettel bíró készítménnyel össze nem téveszteni. Tessék továbbá a korneuburgi marhapornál arra figyelni, hogy csak azon pakétek valódiak, melyek az alatt látható névrontást mutatják vörös színben a ragjegyben.

Handwritten signature: J. Kwizda

3-3 (3) Hírogazdáltnál Dr. Popp J. G. Anatherin-szójáze Opolzer tanár (Recktor magnif. a cs. kir. bécsi klinika tanára, szász kir. udvari tanácsos stb.) Mindenféle száj- és fogbetegségek ellen ajánlandóan találattott s a cs. kir. Klinikán Bécsben rendelkezett is. — Ép így ajánlják azt más városok legnépszerűbb orvosai és tanárai a fogak tisztán és épen tartására. Kaphatók: Kolozsvárt Wolff J. dr. Hírogazdáltnál és Karvázy J. dr. Törökútnál; Szebenben: Zóhray Ferencz és Jahn Ferencz urnaknál; Brassóban: Hesshaimer J. L. és A. urnál, Gyertánfy és fia urnaknál; Segesvárt: Teutich J. B. urnál; Seps-Szt.-Györgyön: Benkő és Csutak urnaknál.

(305) 4-6 Liebig Kumys kivonata (vegytanilag készült sivatagtej) gyógyászati tekintélyek elismerése szerint gyor-sabban és biztonságban mint minden egyéb, a gyógyászatban használt szer: tődvőst (még előbbet állapított is), gumót, gyomort, legelő-hurutot, vérhányt tartós betegségek és sok higany elvezete következtében, súlyt, méhgyógyászatot és testi gyengeséget. Palack száma pakéttal együtt 1 ft. o. é. Megrendeléshez az összeg mellékelendő, mert utánvét nem fogadható el. Legalább 4 palackot tartó ládákban kapható. Liebig sivatagteje (Kumys) főzékara által Berlin, Neuenstrasse 7 a. Jegyzet. Beteg, a kitől minden használt szer sikertelen maradt, szíveskedjenek a fennebbi készítménnyel bizalmasan egy utolsó kísérletet tenni. Ropparok ingyen — és bérmentesen.

befecskeendő 3 nap alatt gyógyít minden hűdés-kifolyást, valamint fehérfolyást nők-nél, még idült állapotban is. Egy palack ára használati utalással 1 talér 20 ez. garas. Az összeg beküldése mellett, szigorú titoktartás alatt kapható Witt A. által Berlin, Lindenstrasse 18. Százalékot gyógyított. (256) 22-23 Nehézkes görsöket (nyavalyatörést) levél által gyógyít egy százszoroson jónak bizonyult szerrel Witt A. Berlin, Lindenstrasse 18. (256) 23-24